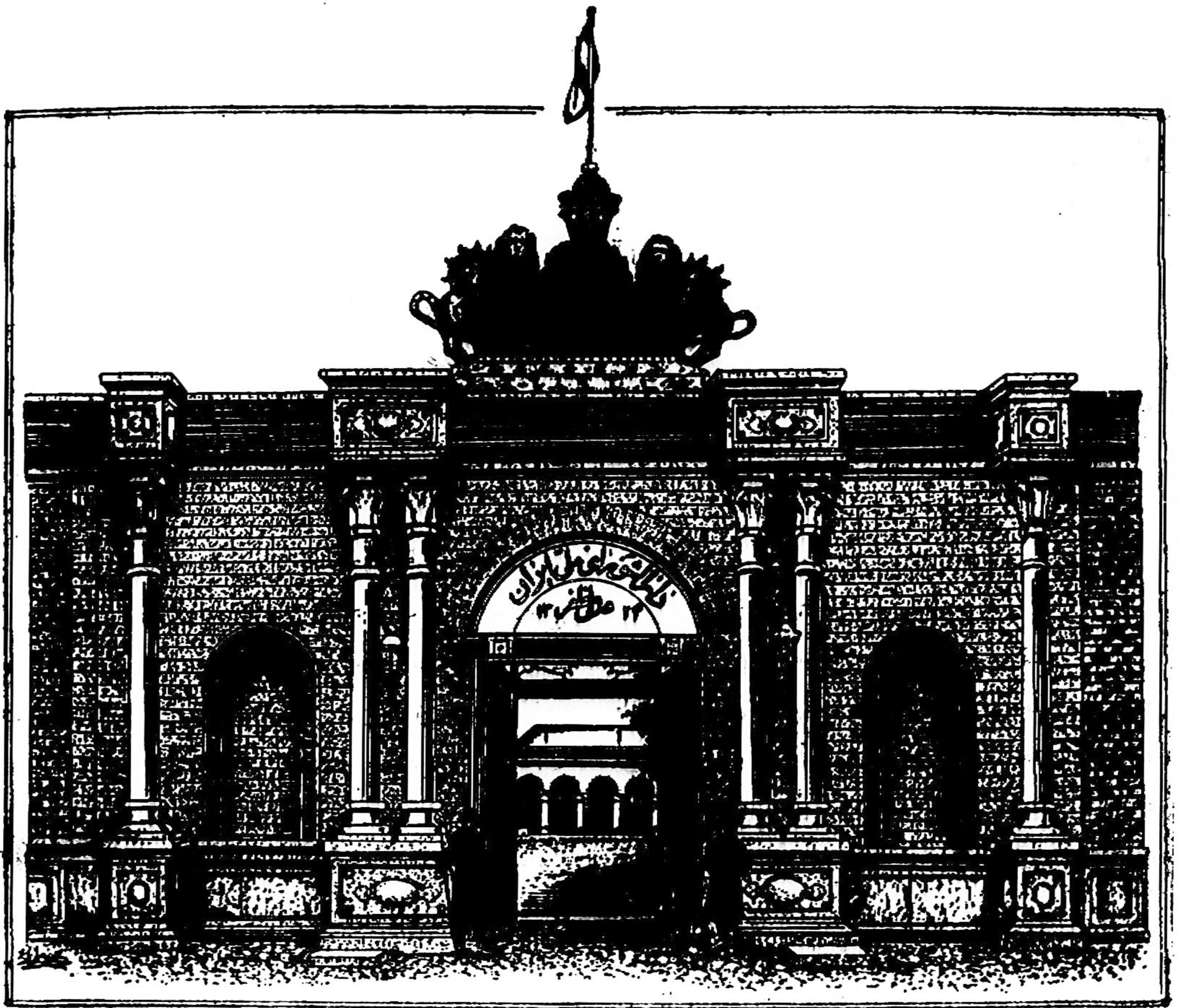

دوره ششم تقویمیه

<p>جلسه ۲۵۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>		<p>شماره ۲۱۹</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۵ ذیحجه ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات معروضات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطابق مجلس</p>	<p>مجلس استرالیا داخله ایران در سال ۱۳۰۵ مطابق ۲۴ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۵ ذیحجه ۱۳۴۶</p>	

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	صفحه
۴۶۱۸	مذکور است در حدیث ابن عمر بن الخطاب	۴۶۱۸

مذاکرات مجلس

دوره شانزدهم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۲۴ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۲۵ ذیحجه ۱۳۴۶

جلسه ۲۵۴

غائبین با اجزه جلسه قبل
آقایان آبه الله زاده خراسانی - جمشیدی مارندران
طهری - نگهبان - میر ممتاز - حیدری مکرری - امیر
نیمور کلالی - محمد تقی خان اسعد - اسکندر خن

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر
ریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس بوم یکشنبه بیستم خرداد
را آقای دولشاهی قرائت نمودند)

مقدم - افسر - آقا زاده سبزواری - امامی خوئی -
ثقة الاسلامی - جهالشاهی - لبقوالی - اسکندری -
ملك آرائی - میرزا عبدالحسین کرمانی - میرزا حسن
خان ابراهیمی - افخمی - مولوی -

(غائبین بی اجازه جلسه قبل)

آقایان اسدی - ذوالقدر - علیخان اعظمی - قوام
شیرازی - مهدوی - عباس میرزا - نوبخت - میرزا
هاشم آشتیانی - حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا
میرزا یوسف خان عدل - میرزا حسن خان وثوق -
حاج غلامحسین ملک -

در آمده کان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: روحی - مرتضی قلیخان بیات - حاج
میرزا حبیب الله امین - دشتی - حاج اسدالله زوار -
شربت زاده - میرزا عبد الله خان وثوق -
رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد ؟
(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد . دو فقره پیشنهاد
رسیده است یکی راجع به خط آهن بین محرمه و عبادان
دیگری راجع به قانون ممیزی
آقای عمادی

عمادی - مقصود بنده از این پیشنهاد این است که
چون این لایحه راجع به خط آهن شور اولش هم تمام شده
است و یکی از امور عام المنفعه است و سبب تشویق دیگران است
حزب دستور شود و چون از امور عام الخیر است شور
دومش هم تمام شود این است عقیده بنده

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - بنده هم موافقت میکنم و استدعا میکنم
پیشنهاد بنده در درجه دوم جزء دستور شود
رئیس - مخالفی ندارد .

(گفته شد خیر)

رئیس - ماده اول قرائت میشود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد

که امتیاز انحصاری ساختن و بکار انداختن خط راموای
بین محرمه و عبادان را از تاریخ تصویب این قانون
الی مدت سی سال مطابق شرایط و مواد ذیل به آقای
میرزا حسینخان موقر تبعه مسام ایران که در مواد
آتی به نام صاحب امتیاز مذکور میشود واگذار نماید
رئیس - مخالفی ندارد ؟

(گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته میشود به این ماده آقایان موافقین
قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوم

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده دوم - صاحب امتیاز باید نقشه خط راه و
طرز ساختمان آنرا مطابق اصول فنی در ظرف ششماه
از تاریخ تصویب امتیاز منضمماً بتوضیحات و اطلاعات
کافی مربوطه به ابستگاهها و نقاط انتهائی و کارخانه
برق را (در صورتیکه قوه محرکه برقی اختصار
شده باشد) بوزارت فوائد عامه تقدیم و وزارتخانه
مشار الیها مکلف است پس از وصول نقشه مذکوره
در ظرف مدت یکماه موافقت و یا عدم موافقت
خود را کتباً اظهار دارد در صورتیکه در ظرف مدت
مذکوره جوابی از طرف وزارت فوائد عامه بصاحب امتیاز
داده نشود صاحب امتیاز مطابق نقشه که داده میتواند
شروع با اجرای عمل نماید

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - رای گرفته می شود باین ماده آقایان
موافقین قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم

(اینطور قرائت شد)

ماده سوم - از تاریخ تعیین تکلیف نقشه و طرز
ساختمان را مطابق مدلول ماده ۲ منتهی در ظرف دو

سال بدون اینکه مانع فورس ماژری پیش آمده باشد هر
يك از تعهدات مقرر در مواد ۲ و ۳ را انجام داده
باشد این امتیاز لغو و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود
رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - رای گرفته میشود باین ماده آقایان موافقین
قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده چهارم

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده چهارم - عرض خط راموای یعنی فاصله بین
رايلها نباید از يك متر و وزن هر يارد از رابل اقل از
بی پوند کمتر و خود رابل و سایر آلات و ادوات مربوطه
به راموای از جنس معیوب تهیه و ندارك شده باشد و
قوة محرکه راموای باید الکتریک یا بخار و یا سوخت
داخلی بوده و در وا کونها جای نشستن مسافرن باید اندازه
کافی نامین و حتی الامکان موجبات آسایش مسافرن
مناسب با مقتضیات آب و هوای آن ناحیه فراهم و همچنین
در نقاط انتهائی خط راموای و در صورت لزوم در امتداد
آن به فواصل معینه توقفگاههای محفوظ برای مسافرن
ساخته شده و بطور کلی سررئیس راموای باید برای رفع
حوالیج عادی مسافرت و حمل مال الزجاره کافی بوده و
و به نسبت احتیاجات مزبوره توسعه پیدا کند

رئیس - در این ماده قسمتی که راجع به یارد است
باید اصلاح شود . میباید برای بعد ماده پنجم قرائت
می شود .

(اینطور خوانده شد)

ماده پنجم : صاحب امتیاز میتواند از اراضی خاصه
که در خط سیر راموای واقع شده باشد برای عبور خط
مزبور و ساختن توقفگاهها و ساختمانهای لازمه دیگر
بمقداریکه بر حسب تشخیص وزارت فوائد عامه احتیاجات
فنی و اداری آنرا نامین نماید در طول مدت امتیاز بجاناً
و بدون نادیده قیمت استفاده نماید و چنانچه اراضی خاصه

واقعه در خط سیر راموای دایر باشد صاحب امتیاز بایستی
به قیمت عادلانه که مشابه با قیمت اراضی آن حدود باشد از
دولت خریداری و یا برای مدت امتیاز اجاره کند
بعلاوه صاحب امتیاز میتواند هر مقدار از اراضی متعلقه
باشخاص را که برای رفع احتیاجات خود ضرور داند
با جلب رضایت مالکین و با شرایط مرضی الطرفین
خریداری نموده و یا برای تمام مدت اجاره نماید و در
صورت حدوث اختلاف در قیمت بین مالکین اراضی
و صاحب امتیاز موضوع اختلاف با تصدیق اهل خبره
یا رعایت خصوصیات محلی صورت انجام خواهد یافت و
دولت مراقبت خواهد کرد که اجحافی واقع نشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در این ماده چون وزیر فوائد
عامه شریف دارند بنده نظریات خودم را عرض میکنم
گرچه این نظری را که عرض میکنم متوجه به نفع صاحب
امتیاز است و باید بنده نظرم نظر عمومی و نفع دولت
باشد لیکن چون بنده و همچنین آقایان نمایندگان علاقه
مندی داریم که يك تسهیلاتی در امتیازات انبایع
داخله با يك شوق و شعفی متوجه باشند از این
نقطه نظر این عرض را میکنم در اینجا نوشته است
این خط آهنی که کشیده می شود از عبادان به محرمه
این خط به اصطلاحی که در قانون مدنی ما هم هست
این راه آهن يك حریمی دارد مثل خانه که يك
حریمی دارد گرچه صاحب امتیاز در اینجا آمده است
و تسلیم شده است و قبول کرده است و گفته است
که آن اندازه که وزارت فوائد عامه اجازه بدهد من
همانطور میکنم بنده نظر دارم وقتی که امتیاز راه آهن
چلغا گذشت آمدند و حریم آنرا ده فرسخ از اینطرف
و ده فرسخ از آنطرف قرار دادند و عنوان را حریم
قرار دادند در اینجا معین شده است که بنظر فوائد
عامه آن حریم معین میشود ما با صاحب امتیاز صحبت
کردیم گفتند که مستر بکنند متخصص راه آهن حریم را ده
فرسخ معین کرد .

عمای - ده ذرع

آقا سید یعقوب - بسیار خوب ده ذرع ولی وزارت فواید عامه پیشنهاد او را قبول نکرد و در اینجا آمده اند در تحت نظر وزارتخانه قرار داده اند بنده سوءظنی ندارم ولیکن این اسباب اشکال و تأخیر در ساختن این راه میشود. بنده عقیده ام این است که ما حریم راه آهن را در اینجا معین کنیم که ده ذرع است بازده ذرع است بالاخره چه قدر است که یک لایحه که مجلس با این شوق میگذراند دچار اشکال نشود این است که بنده پیشنهاد میکنم که همانطور که مستر پلنده معین کرده است از این طرف و از آن طرف ده ذرع معین شود و اگر دولت این پیشنهاد را قبول میکند ما هم که اعضاء کمیسیون هستیم قبول میکنیم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود ماده پنج آقایی که موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده ششم

(شرح آتی خوانده شد)

ماده ۶ - نرخ کرایه تراموای در سال اول از تاریخ تأسیس برای هر ده کیلومتر مسافت از مبالغ ذیل تجاوز نخواهد کرد

مسافری درجه اول - ۲ قران

دوم - ۱٫۵

مال التجاره خرواری ۲

در انقضای مدت مزبور و پس از آن هر پنجسال یک مرتبه دولت در تعرفه تراموای تجدید نظر خواهد نمود ضمناً صاحب امتیاز میتواند هر موقعی که نرخ مقرر را کافی نداند از دیاد آن را از دولت تقاضا نماید در این صورت پس از تحقیقات لازمه و مراجعه بدفتر محاسبات و مدارک تقاضای صاحب امتیاز نرخ مذکور به بیزائی که مخارج مختلفه مؤسسه و منافع عادلانه صاحب امتیاز را ناهین کند قابل افزایش خواهد بود

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - بنده اساساً تصور میکنم که این ماده زائد باشد علاوه این قیمتی که معین شده زیاد است ما مقصودمان این است که راه آهن در مالکیت دائر شود برای اینکه قیمت کرایه و حمل مسافر ارزان شود اینجا ما آمده ایم و یک قیمتی را معین کرده ایم که این قیمت بعقیده بنده برای حمل مال التجاره و مسافر زیاد است و از طرف دیگر لزومی هم ندارد هم که در مجلس معین شود و میبایستی در نظامنامه که برای این قانون تدوین میشود یک قیمت مناسبی بین صاحب امتیاز و وزارت فواید عامه معین شود و بعد بهمان ترتیبی که نوشته شده چند سال به چند سال تغییری حاصل شود. بهر حال این ماده بنظر بنده زیادی است و جایز در اینجا نیست

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرضی ندارم

رئیس - آقای احتشامزاده

احتشامزاده - مخالفم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این مسئله را که آقای بیات فرمودند در کمیسیون مفصلاً در اطرافش صحبت شد بنده نظریات کمیسیون را عرض میکنم البته قانون هر قدر موافق کمتر باشد بهتر است ولی نظر این بود سابق هم معروف بود دستی را که حاکم ببرد دبه ندارد چرا برای اینکه اگر ما میخواهیم این موضوع را با اختیار وزارت فواید عامه بگذاریم در وزارتخانه آن سهیلانی را که مجلس در نظر دارد نسبت به امتیازات برای اتباع داخله قرار بدهد آن اندازه شاید خدای نخواسته نباشد و دیگر آن تشریفات و ترتیبات کمیته امتیازات و سایر چیزها در کار باشد که صاحب امتیاز در آنجا گرفتار شود آمدیم و دو سال بیشتر مدت قرار ندادیم که در مدت دو سال اینکار را عملی کند زیرا اگر اینطور نمی کردیم فردا این

گرفتار می شد در کمیسیون ها و این طرف و آن طرف و پنج نش ماه از عمرش میگذشت بالاخره آنوقت بکسال و نیم برای صاحب امتیاز باقی میماند و شاید در این مدت موفق نمیشد این کار را عملی کند اما اینکه راجع به زیادی قیمت فرمودید خود حضرت عالی میدانید که صاحب امتیاز یک آدمی است که بقدری تاجر و حساب گراست که همه میدانند و در آنجا هم از راه خشکی و هم از راه آب با کرجی و اسبابی که از روی آب حرکت میکنند مردم تجارت میکنند علاوه این مبلغ را هم ما آمدیم وحد اکثر قراردادیم و گفتیم این اندازه باشد. حالا اگر مردم دیدند از راه آب با صرفه تر است البته از آن راه حرکت می کنند و مال التجاره خودشان را حمل میکنند آنوقت این شخص هم قهراً مبلغ را کم میکند برای اینکه یک شخصی است تاجر حساب کار را کرده و این قیمت را قبول کرده و غیر از این برای او صرف نمیکرد ما آمدیم و این را حد اکثر قراردادیم وقتی که راه آهن را درست کرد اگر دید که این مبلغ زیادی پیدا میکند قهراً ارزانتر خواهد نمود ما این را گذاشته ایم به رقابت در ضمن هم آمدیم و این قیمت را حد اکثر قرار دادیم همینقدر که رقابت شروع شد قهراً قیمت کم خواهد شد چرا برای اینکه رقابت است که قیمت را کم میکند و کار را خوب میکند این نظر کمیسیون بود معذک اگر چنانچه مجلس با این نظر کمیسیون موافق نیست مختار است. پیشنهاد کند کمیسیون هم مخالفتی ندارد زیرا هر قدر موافق کمتر باشد بهتر است

رئیس - آقای شریعتزاده

شریعت زاده - بنده از چند جهت با این ماده مخالفم یکی اینکه اساساً تعیین نرخ و قیمت باید با رعایت یک مسائلی معلوم شود یعنی باید معلوم شود که صاحب امتیاز چه قدر سرمایه صرف میکند و چه میزان عایدی دارد که در یک مدتی سرمایه اش مستهلك شود و یک نفعی هم ببرد چون هیچ يك از اینها معین نیست رأی مجلس منطبق

ندارد علاوه بر این باید قدری هم فکر آن جهات تکافوتی را که ما بوسیله دادن امتیازات در نظر داریم بکنیم. الان با وضعیت حمل و نقل زیادی که ما در اینجا داریم ملاحظه فرمائید نا شمران با یکقران مسافری میروند...

مرضی قلیخان بیات - با دهشاهی

شریعت زاده - ای با ده شاهی. چطور ممکن است که در هر ده کیلومتر بیش از یک فرسخ ونیم نیست و تعیین این ده کیلومتر بیش از یک فرسخ ونیم نیست و تعیین این مبلغ هیچ منطق ندارد بالاخره بایستی تمام این ملاحظات را کرد یعنی با ملاحظه سرمایه و ملاحظه خصوصیات و میزان منافع صاحب امتیاز باید نرخ تعیین شود و اینکه صاحب امتیاز کار خود را تمام کرد زخی معین میکنند و بدولت میدهد دولت هم با ملاحظه سرمایه و خصوصیات که برای استهلاك سرمایه لازم است و بالاخره با رعایت تشویق از اتباع ایران و صاحب امتیاز مبلغی معین خواهد کرد و خواهد گفت که اگر شما فلان میزان بگیری خودتان استفاده خواهید کرد و هم جریان حمل و نقل از نقطه نظر قیمت صحیح خواهد شد این است که اساساً بنده با این ماده مخالفم

افشار (مخبر کمیسیون فواید عامه) - بیانات آقای شریعت زاده صحیح است و البته باید دولت در ضمن تقدیم این لایحه میزان سرمایه را که صاحب امتیاز بمصرف خواهد رساند و مدت امتیاز و مبلغ استهلاك سرمایه را در نظر بگیرد و یک لایحه تنظیم کند ولی این نظری که نماینده محترم داشتند دولت این منظور را در نظر نگرفت و لایحه را با تعیین قیمت ناکس تنظیم کرد و کمیسیون آورد و کمیسیون هم با یک دلائلی با نظر دولت موافقت کرد. اولاً آقای شریعت زاده خوبی خوب باید مستحضر باشند که متأسفانه در دو اثر دولتی ما امر از پائین بالا است. یعنی یک مسئله را که ثبات معین میکند این از پائین میروند بالا و بمقامت عالی میرسد. اگر ما میخواهیم در اینجا ناکس را معین نکنیم و صاحب امتیاز بیاورد و مبلغی را مصرف کند

بعد در سر تعیین میزان ناکس راه آهن ممکن است دو سه سال از مدت امتیاز منقضی شود و صاحب امتیاز بتواند ناکس را معین کند. مثلی را که آوردند راجع به قسمت راه شیران البته صحیح است ولی در اینجا رقابت است. يك راه شوسه موجود است و يك عده زیادی از اشخاص يك انومبیل بياك چیزی آورده اند و حمل و نقل را عهده دار شده اند. اما در آنجا رقابت نیست و بنگاه رقابتی كه هست از طریق آب است. اگر نجار و مسافرن دیدند بوسیله بهتری مینوانند مال التجاره خود شان را بمقصد برسانند صاحب امتیاز مجبور خواهد بود از آن قیمتی كه دولت معین کرده کمتر كرایه بگیرد و اگر خیر وسیله آب گران تر بود آوقت این زرخي كه معین شده است برای ارباب تجارت و صاحب امتیاز مفید خواهد بود. دیگر اینکه این مبلغ حد اكثر است و صاحب امتیاز مجبور نیست حتماً این قیمت را بگیرد ممكن است کمتر از این بگیرد. مقصود این است كه زیاد تر از این نخواهد گرفت

جمعی از نمایندگان - مذاکرات كافی است
رئیس - دو فقره پیشنهاد رسیده است
پیشنهاد آقای بیات

ماده ۶ را بشرح ذیل پیشنهاد میکنم :

ماده ۶ - زرخ كرایه زاموای در سال اول از تاریخ تاسیس توسط دولت معین و ازین قرار مأخوذ میشود و در سال دوم تجدید نظر نموده و پس از آن هر پنج سال بكمربته ... الی آخر

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - اینجا آقای شریعت زاده بك توضیحاتی دادند ولی آقای افشار توجه فرمودند و موضوع دیگری را جواب دادند همانطور كه اظهار فرمودند ده كيلو متر يك فرسخ و نیم است و برای هر يك فرسخ ونیمی دو قران كرایه برای بكمربته قرار داده اند. در صورتیکه از این جا تا شیران با این انومبیل ها كه بنزین و سایر مخارجش خیلی زیاد تر است با دو عباسی و ده شاهی میبرند آنوقت در اینجا شما دو قران معین کرده اید در

صورتیکه شما میخواهید از انومبیل ارزان تر باشد.
موقر - سی شاهی است
بیات - درجه اول دو قران است
موقر - عمده درجه دوم است
بیات - با این ترتیب نتیجه اش برای مملکت چیست تمام اینها برای این است كه مردم در رفاه و آسایش باشند راه آهن را كه شما با امتیاز انحصاری میدهید دیگر كجایش رقابت است؟! با كی رقابت میکنند؟ يك راه آهني است كشیده میشود و امتیازش هم انحصاری است در این صورت دیگر رقابتی ندارد. این است كه بنده معتقدم این ناكسی كه این جا معین شده خیلی زیاد است اگر صلاح میدانند كه حد اكثر قیمتش معین شود باید این مبلغ را پائین بیاورند برای اینکه امروز ما نمیتوانیم يك میزان قطعی معین كنیم كه مخارجش چیست كه میزان عادلانه معین شود و باید بطور كلی نوشته شود وزارت فواید عامه بعد از آنكه این راه آهن كشیده شد قیمت كرایه و مخارجش را معین كند و يك ناكس تعیین نماید والا با این ترتیب كه شما نوشته اید این قیمت در سال اول معمول خواهد شد و بعد هم دومرتبه درش تجدید نظر نخواهد شد و همین صورت خواهد ماند و يك تحمیل زیادی بر مردم خواهد شد

مخبر - نتیجه این پیشنهاد آقا این خواهد شد كه صاحب امتیاز اختیار سرمایه خود را تا يكسال بدهد دست دیگری. صاحب امتیاز سرمایه صرف میکنند آنوقت اختیار تعیین كرایه را بدهد دست دولت. آقا فرمودند كمیسیون حساب نكرده كه ده كیلومتر از يك فرسخ و نیم كمتر است. عیناً این اعتراض بخود آقا وارد است كه حساب نكردند. بالاخره تاسیس راه آهن در نقاطی می شود كه با راه شیران خیلی فرق دارد. انومبیل در راه شیران روی يك جاده مسطحی حرکت میکند و هیچ خرج هم ندارد ولی برای ده كیلومتر كه راه آهن میسازد ممكن است صد هزار تومان خرج كند تا مثل جاده بشود كه دولت ساخته و انومبیل روی آن حرکت میکنند پس بنده عقیده ام این است كه خوب است آقایان

هم موافقت فرمایند همین ترتیبی كه دولت پیشنهاد کرده و كمیسیون هم موافقت کرده كه برای يكسال تعیین زرخ كرایه با موافقت صاحب امتیاز و دولت معین شود بعد البته دولت در ظرف اینمدت مطالعه خواهد كرد صاحب امتیاز هم مطالعه خواهد كرد اگر كمتر از این لازم بود تقلیل میدهند و اگر زیاد تر از این لازم بود البته يك حدمعتدلی برای او قائل میشوند و الا اختیار را بدست دولت دادن و سلب اختیار از صاحب امتیاز كردن خوب نیست

بكمربته از نمایندگان - بكمربته دیگر خوانده شود
پیشنهاد آقای بیات
(مجدداً قرائت شد)
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیبی قیام نمودند)
رئیس قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای فهیمی
(بمضمون ذیل خوانده شد)
بنده ماده ۶ را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم :
تعیین زرخ كرایه برای حمل مسافر و مال التجاره و تغییر و تبدیل آن بین وزارت فواید عامه و صاحب امتیاز یا در نظر گرفتن مخارج مختلفه مؤسسه و منافع عادلانه صاحب امتیاز بعین خواهد آمد

رئیس - آقای فهیمی
فهیمی ... بنده با طرز تدوین این لایحه مخالفم بنده عرض میکنم این انومبیل هائی كه میفرمایند باسی شاهی مسافر را میبرد تا پنج شش سال قبل هشت قران و يك تومان بود و در این چند ساله بواسطه رقابت این طور شده است. این راه آهن هم با این زرخي كه معین شده است معلوم نیست كه فایده بکند. بخصوص كه بوسیله انومبیل و كشتی ها رقابت هائی با او خواهد شد و همانطور كه آقای مخبر فرمودند راه آهن يك مخارج فوق العاده خواهد داشت بنا بر این باید اختیار را بدهیم بصاحب امتیاز دولت كه با موافقت بكمربته بنشینند و

ببینند در ابتدا چه مخارجی خواهد داشت و سرمایه و منافع صاحب امتیاز چه خواهد بود اینها را با هم مقایسه کنند و يك زرخي معین نمایند. در ساطهای اول البته تضییقاتی نخواهد شد و باسستی در مقابل آن رقابت ها كار هائی بکنند تا بتواند كرایه را پائین بیاورد و الا از روی این حسابی كه ما میکنیم و این ناكس را معین کرده ایم از كجا معلوم است كه ضرر نكند و بهتر این است كه هر دو طرف دستشان باز باشد

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(عده قیام نمودند)
رئیس - قعود فرمائید. قابل توجه نشد.
روحی - بنده پیشنهاد حذف كردم اجازه میفرمائید توضیح بدهم؟
رئیس - بفرمائید
روحی - عرض كنم این ماده هم برای صاحب امتیاز اسباب زحمت است و هم برای دولت. اساساً زرخ معین كردن از وظایف مجلس نیست البته يك نظامنامه وزارت فواید عامه برای این كار خواهد نوشت كه چه ساعتی باید حرکت كند و چه قدر مسافر قبول كند و چه موقع و كجا مقر واستاسیون قرار بدهد قیمت را هم بنویسند كه در سال يك مرتبه وزارت فواید عامه با رعایت صاحب امتیاز معلوم كند زرخ ثابت معین كردن شاید برخلاف نظر صاحب امتیاز باشد این است كه بنده معتقدم باید این ماده حذف شود اگر آقایان قبول میکنند حذف را كه هیچ والا باصل ماده رأی نمیدهم
رئیس - رأی گرفته میشود بماده شش آقایان موافقت قیام فرمایند
(عده قلیبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد. ماده هفتم
(بشرح ذیل خوانده شد)
ماده ۷ - این امتیاز بهیچ نحو از انحاء باتباع و

مؤسسات خارجی انتقال داده نخواهد شد ولی صاحب امتیاز مجاز است برطبق قوانین مملکتی شرکت سهامی با رعایت شرایط ذیل تشکیل داده و بمیزان سرمایه لازم سهام منتشر سازد

(الف) بیش از میزان صدی سی و سه سهام منتشره بانابع خارجه فروخته شده و در روی بقیه (۶۷ درصد) که قابل فروش بانابع داخله است باید قید شود که در صورت انتقال و فروش بانابع خارجه از درجه اعتبار ساقط است

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده موافقم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده میخواستم از وزارت فوائد عامه و از آقای مخبر پیرسم که چرا معین کرده اند صد سی و سه سهام بانابع خارجه فروخته شود ؟ بعد از این که در قسمت (ب) معین گردید که مرکز شرکت ایران است و تابع قوانین ایران خواهد بود بنا بر این چه ضرر دارد که بیشتر این سهام بسازین فروخته شود و سرمایه خارجی در این مملکت بیاید . خواستم به بنم که این چه ضرری دارد .

آقا سید یعقوب - خیلی ضرر دارد

دشتی - این يك ربعی است که شمارا گرفته

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم اگر نظر آقای دشتی باشد بنده خودم در شور اول با عقیده ایشان موافق بودم و عقیده داشتم که صدی چهل و پنج را میتوانیم بخارجی ها بدهیم و پنجاه و پنج مال خودمان باشد ولی این اولین لایحه است که ما تصریح میکنیم باین که بتوانیم اکسیون و سهام بخارجه بدهیم همین صد سی و سه را عمل میکنیم اگر موجب ضرر نشد باز هم علاوه میکنیم و در آئیه ناچهل و پنج معین میکنیم ولی این حدرا که امروز دولت معین تصدیق کرده است کافی است و خوبست ایشان هم موافقت بفرمایند .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - رای گرفته میشود عماده هفتم آقایان موافقتن قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده هشتم

ماده ۸ - مؤسسات صاحب امتیاز در ظرف پنج سال اول این امتیاز از تادیه هرگونه عوارض و مالیات معاف و پس از انقضاء مدت مزبوره مؤسسات مذکوره از حیث تأدیبه مالیات و عوارض مشمول قوانین عمومی مملکتی خواهد بود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده پنجسال را زیاد میدانم چون صاحب امتیاز در ظرف سه سال میتواند خساراتش را جبران کند این نظر بنده است بالاخره مملکت و دولت هم باید از این مؤسسات که ایجاد میشود يك استفاده هائی بکند . بعقیده بنده سه سال کافی است و از سال سوم بعد صاحب امتیاز باید مطابق قوانین مملکتی که فعلا هست یا در آئیه وضع خواهد شد همین مالیات تعلق میگیرد بدهد بعلمت اینکه در مدت سه سال میتواند تمام خسارات خودش را جبران کند و بیشتر از سه سال را زائد میدانم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - کان میکنم آقای روحی چون اخلاقشان را کاملا میدانم باصلاح خودمان بضرر قاطع این عقیده را اظهار فرمودند بنده کاملا موافقم که حفظ منافع بینه ایران که يك مؤسسات ایجاد میکنند بشود و از آنها يك تشویقانی بشود . این همان مرحله تشویق است که دیگران هم بیایند این جور امتیازات را بگیرند ما تشویق میکنیم که پنجسال ده سال معاف است . ملاحظه کنید شما خود نان در ممالک متمدنه رفته اید چقدر دولتها تسهیلات

برای اتباع خود قائل میشوند تا اینکه حاضر میشوند کمپانی در مملکت تشکیل دهند پس این اندازد نباید مورد اشکال بشود خوب است آقا هم مخالفت نفرمایند

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مخالفم از حیث این است که مدت را کم میدانم . چرا ؟ رای اینکه بنده عقیده دارم هر امتیازی که داخله میخواهد باید تسهیلات بشود و تشویق بکنند و دولت هم که غیر از ملت نیست وقتی دخل ملت زیاد شد در واقع دخل دولت است . بدولت هم ضرری نمبخورد که بگوئیم جبران ضرر دولت را ما مالیات بکنیم اینجا اسباب آبادی مملکت و تشویق سا برین می شود اما اگر کم گردید و سه سال قرار دادید باعث این میشود که دیگر کسی تشویق نشود که اگر من خواستم امتیازی بگیرم هزار جور اشکال تراشی بکنند بنده عقیده ام این است که سی سال بکنند بلکه هیچوقت مالیات ندهد چه رسد باینکه پنجسال را به سه سال بر گردانیم ماهر اشکال تراشی که داریم بجهت يك امتیازی که میخواهد مان میخواهیم بدهیم میکنیم این خوب نیست بلکه عقیده ام این است که مطلقا آزاد باشد مردم هم هرطور و هرخط صرف میکنند از آن خط حرکت میکنند هر جا صرف میکنند شط هست و از روی دریا عبور میکنند لازم نیست با خط آهن روند انومبیل همینچور که در اینجا هست البته در آنجا هم هست بنده عقیده ام این است که باید تسهیل کرد نه تنها برای این شخص بلکه برای هر شخصی از داخله که امتیاز میخواهد

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده هم با آقای فیروز آبادی موافقم

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده آقای فیروز آبادی را تذکر میدهم مذاکرانی که سال گذشته در این مجلس فرمودند راجع بواگون شهری شکایت میکردند که چرا مدت را زیاد فرار داده اند . آقا هر کس امتیاز میخواهد ما باید تمام سرور را برای او معین کنیم نه اینکه بیاییم تمام ملت محرمه

را بدهیم به آقا که اگر پنجتومان بخواد بگیرد بگیرد برای اینکه امتیاز گرفته يك مردمی نشسته اند آنجا يك آدم محترمی هم آمده و برای رفاه مردم يك امتیازی را تقاضا کرده و خودایشان هم همین ترتیب متقاعد شده اند و در این مدت منافع خودشان را خواهند برد شما می فرمائید پنجاه سال با سی سال بدهیم او بالاخره در تمام این مدت هر مال النجاره هر چیزی که میخواهند وارد کنند بدون حقوق کمركی این نمیشود خود ایشان راضی هستند همین ترتیبی که در این لایحه نوشته شده است .

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - پیشنهادهای رسیده است قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای فهیمی

بنده پیشنهاد می کنم سطر اول ماده هشت بطریق

ذیل اصلاح شود

در ظرف پنجسال اول پس از انعام راه که در ماده

سه معین شده از تادیه هر گونه مالیات الی آخر

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - آقای رفیع فرمودند صاحب امتیاز چون

خودشان وکیل هستند همین ترتیب راضی هستند البته

از نقطه نظر وکالت راضی هستند اما از نقطه نظر صاحب

امتیاز خیلی مایل هستند که ده سال باشد . اینجا در

ظاهر نوشته اند پنجسال آنوقت دو سالش را مدت معین

کرده اند برای داخل شدن بکار پس مدت سه سال است

و سه سال برای این امتیاز کافی نیست زیرا همانطوریکه

عرض شد در آنجا رقیب های متعددی دارد که نمیتواند

رقابت کند و مؤسسه خودش را برآورد بیندازد به علاوه

فایده که از اینجا بدولت خواهد رسید چه خواهد بود

متنها سالی باصد تومان بدولت برسد . این باصد تومان

اگر دو سال در ز بدولت برسد ضرری بجز آن نخواهد

زد . بنده همین پنجسال را پیشنهاد کرده ام ولی پس از

انعام دو سالی که در ماده سه برای تمام شدن راه معین

کرده اند آنوقت از این مالیات معاف باشد
مخبر - بنده این پیشنهاد را قبول میکنم
رئیس - رأی گرفته میشود بماده هشتم بضمیمه اصلاحی
که شد

بیات - بنده پیشنهاد میکنم باصل ماده رأی گرفته
شود.

یکی از نمایندگان - اصلاحی که مخبر قبول کرد بفرمائید
مجدداً قرائت شود

(پیشنهاد آقای فهیمی مجدداً قرائت شد)

رئیس - رأی میگیرم بماده هشتم با اصلاحی که آقای
فهیمی دادند و آقای مخبر قبول کردند. آقایانیکه تصویب
میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۹ - صاحب امتیاز باید برای محاسبات خود
دارای دفاتر قانونی منظمی باشد که در صورت احتیاج
مأمورین دولتی بتوانند بآنها مراجعه نموده و تفتیشات
مقتضیه را بسهولت انجام بدهند

رئیس - آقای دشتی

دشتی - این لایحه مواد زیادی دارد که اغلب این
مواد باید جزء نظامنامه باشد ولی در قانون بنویسند که
باید شخص دفتر داشته باشد مضحك است. طبیعی است
هر بقالی و عطاری دفتر دارد. اداره راه آهن البته
دفتر دارد. علاوه بر اینها البته جزء نظامنامهها و
جزء قرارداد هائی است که وزارت فوائد عامه ترتیب
میدهد و در قانون مضحك است که شرح بدهند دفترش
چه جور باشد.

مخبر - بنظر بنده وقتی که ماده هشت را داریم که
بعد از پنجسال از تاسیس راه آهن که دولت مؤسسات
صاحب امتیاز را از نادیه مالیات معاف کرده باید
مالیات بگیرد البته هرکس که مالیات میدهد عوائد مالیانه
باید معلوم باشد و اگر این ماده نباشد ممکن است صاحب

امتیاز دفتری نداشته باشد و شفاهاً بگوید عوائد آنقدر
و مصارف آنقدر و بهیچوجه بدولت چیزی ندهد.
رئیس - آقای روحی

روحی - بنده جرفی ندارم ولی يك لغت (قانونی)

اینجا دارد و میکوبد باید دفاتر قانونی داشته باشد. شما
هر وقت مالیات بر عایدات وضع کردید میتوانید دفتر قانونی

در مملکت داشته باشید و الا نمیتوانید. کدام تجارتخانه
شما دفتر دارد؟ اگر قانونی هم از مجلس گذشته است کجا

اجرا شده است؟ (مهمه بین نمایندگان) اجازه بدهید
یعنی چه؟ هباهو ندارد. من با بیست نفر که طرف ندیم

بالفرض که بنده اشتباه کردم شما باشوید رفع اشتباه از
من بکنید بنده عرض میکنم در هیچ تجارتخانه يك دفتر

قانونی نیست (بعضی از نمایندگان هست) کجا است؟
آرروز میتوانید دفتر داشته باشید که شما از عیدت

اینها مالیات بگیرد ابتدا نیست يك جای مخصوص را
ما بخواهیم این طور کنیم بيمورد است بنده در صورتی

موافقم و عقیده ام هم این است که اداره تجارت مکلف
کند تجارت را که واقعا دفاتر منظم داشته باشند و

سرمایه و عوائدشان تماماً معلوم باشد که چلوکلاه
بردارها گرفته شود باین چیزها ما باید در مملکت

کمال اهمیت را بدهیم و الا بطور اختصاص به این مورد
دادن لزومی ندارد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اگر چه آقای روحی در آخر
کلماتشان در واقع تصدیق کردند مقصود را برای اینکه

گفتند موافقم و نظرم این است که دولت تعقیب کند
بنده میخواهم آن جملات اولیه شان را جواب عرض

کنم شما که خودتان را در سلك متجددین میدانید در
واقع هم هستید و میگوئید مالیات بر عایدات باید داد

قدم اول این است که قانون در مملکت بجزریان بینند
بجریان افتادن قانون به تعقیب کردن مجلس است

باین معنی که هر لایحه که در این جا آورده
می شود باید صاحب امتیاز را مکلف کنند که دفتر منظم

قانونی داشته باشد مطابق قانونی که در دوره پنجم از مجلس
شورای ملی گذشته ما باید آنرا تعقیب کنیم و حقیقه
این قدم را بر داریم که مالیاتهای زمان چنکیز را از
مملکت بر اندازیم و يك مالیات عادلانه که تمام دنیا
پسندیده اند بر قرار کنیم
رئیس - آقای دشتی
دشتی - عرض کنم دلائلی که اقامه شد بر علیه بنده
نبود برای بنده منکر لزوم دفتر نیست عرض کردم
کنجاندن در قانون زیادی است برای اینکه طبیعی است
هر مؤسسه باید دفتر تجارتی منظمی داشته باشد دولت
هر وقت بخواهد بتواند او را کنترل کند. بنده عرض
کردم که کنجاندن این ماده در اینجا بيمورد است و
نصیر میکنم که این با خود وزارت فوائد عامه است و
آهم بطور حتم معین خواهد کرد
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - عرض کنم اگر نماینده محترم بماده قبل
مراجعه فرمایند تصدیق میکنند که این ماده اینجا
لازم است برای اینکه ما مقصودمان این نیست که آقای
روحی فرمودند. در کنجاندن این ماده مقصود این است
که ما بصاحب امتیاز اجازه میدهیم شرکت تاسیس کند
شرکت ها هم البته بر طبق قوانین مملکتی باید تشکیل
شود و البته باید دفاتر منظم و مراتب داشته باشند و الا
ممکن نیست که يك قسمت از قانون را اجرا کنیم و
اینکه مبرفرمایند در این جا لازم نیست این صحیح است
ولی این در صورتی است که تمام قسمتها و تشکیلات
مملکتی ما قانون را مراعات کنند اگر این ترتیب باشد
اصلاً خیلی از قوانین حکم نظامنامه را دارد و باید خود
دولت ها وضع و اجرا کنند اما متأسفانه وضعیت فعلی
مملکتی ما اینطور نیست قوانینی که ما وضع میکنیم و
رأی میدهیم باید حاوی جمیع مسائل باشد حتی گاهی اوقات
لازم است که نظامنامهها را هم خود مجلس وضع کند
تا درست اجرا شود. در اینجا هم لازم است که اقلاً
قوه مجلس شورای ملی پشت سر يك ماده قانونی باشد تا

آن ماده درست اجرا شود
رئیس - رأی گرفته میشود بماده نهم آقایانیکه تصویب
میکنند قیام فرمایند
(عده زیادی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ماده دهم
(باین ترتیب خوانده شد)
ماده دهم - صاحب امتیاز می تواند لوازم تراموای
را بدون نادیه حقوق کهرکی و مالیات راه و هر گونه
عوارض دیگری وارد نماید ولی برای استفاده از این
معافیت باید صورت لوازم مذکوره را قبلاً بوزارت فوائد
عامه تقدیم دارد تا بر طبق آن دستور بمعهده اداره کمرکات
صادر گردد
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - بنده موافقم
رئیس - آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - بنده هم موافقم
رئیس - مخالفی نیست - رأی گرفته میشود بماده دهم
چون اکثریت نیست میباشد برای بعد از تنفس
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بعد از
نیمساعت در نحت ریاست آقای فهیمی نایب رئیس مجدداً
تشکیل گردید)
نایب رئیس - در ماده دهم مذاکرات ختم شد
باید رأی گرفته شود. آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده زیادی قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد. ماده یازدهم
(باین مضمون قرائت شد)
ماده ۱۱ - این امتیاز مانع اقدامات دولت برای
کارهای راه آهن و سد سازی و نظامی نخواهد و
پس از انقضای مدت آن دولت مخیر خواهد بود
مؤسسات صاحب امتیاز را بقیمت عادلانه با تصدیق اهل
خبره خریداری نموده و یا اینکه صاحب امتیاز را مجاز
بدارد که از مؤسسات خود آزادانه و بدون قید انحصار
استفاده نماید در صورت اختیار شق ثانی هر موقعی که

درات بخواند موضوع مذکوره را مجدداً بامتیاز انحصاری
واگذار نماید چنانچه سرویس زاموای آزاد صاحب امتیاز
در آن موقع دائر باشد مشار الیه با تساوی شرایط نسبت
دیگران در اخذ حق امتیاز مقدم خواهد بود

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در اینجا يك كلمه «بود» افتاده
سد سازی و نظامی نخواهد بود . كلمه (بود) افتاده و
باید اصلاح شود . محض تذکر عرض کردم

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - عرضی ندارم

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بماده یازدهم آقایان
موافقین قیام فرمایند

(جمع کثیری برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد . ماده دوازدهم

(باین کیفیت خوانده شد)

هرگاه صاحب امتیاز نخواهد از اتباع خارجه مهندسين
استخدام نماید باید قبلاً نظریات وزارت فوائد عامه رادر
قسمت تابعیت آنها جلب و بموجب ماده صریحی بقید
فسخ کنترت و تعقیبات قانونی آنها را ملزم نماید که
هیچ وجه در امور سیاسی و مذهبی مداخله ننموده و
از قوانین و مقررات مملکتی تخلف ننماید

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب موافقم

نایب رئیس - رأی گرفته میشود بماده دوازدهم آقایان
که موافقت قیام فرمایند

(جمعی قیام نمودند)

نایب رئیس - اکثریت است . ماده سیزدهم

(باین مضمون قرائت شد)

ماده ۱۳ - هرگونه اختلاف راجعه بخود این

اگر غیر مستقیم هم باشد باز فایده میبرد زیرا آن محل ها
و نقاط آباد میشود و برحسب استفاده صاحب امتیاز خواهد
بود و مردم قهراً عبور خواهند کرد و خیلی خوب است
حالا اگر همین ترتیب موافقت نفرمایند ما هم موافقیم
ولی اگر نخواهند حق العبور دریافت کنند آن يك مسئله
دیگری است که بنده نمی توانم پیشنهاد کنم

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده نمیخواهم خدمت آقای
رئیس عرض کنم که مخالفم ولی عرض میکنم که این
مسئله تولید اشکال میکند برای اینکه کشتی رانی
در آن نقاط آزاد است و تا حدی دولت امتیاز این کشتی
رانی را بدیگران داده آنوقت این مسئله بکار آزادی
کشتی رانی صدمه میزند مگر اینکه قید و اضافه شد
بشرط اینکه مانع از کشتی رانی آنجا نشود . و الا مسئله
کشتی رانی از بین خواهد رفت . عرض این است که باید
جوړی باشد که راه کشتی رانی بسته نشود . و الا آزادی
کشتی رانی که حالا هست یا تحت کنترل صاحب
امتیاز واقع خواهد شد یا بکلی از بین میرود
وزارت فوائد عامه بقدر امکان باید حال اتباع داخله
را ملاحظه کند عرض این است طوری نشود که
بواسطه این جسر آزادی کشتی رانی کارزون از بین برود

حاج آقا رضا رفیع - اجازه میفرمائید

نایب رئیس - بفرمائید

حاج آقا رضا رفیع - منظور بنده از این پیشنهاد که
که جسر متحرك را استعمال کردم همین بود که جسر حرکت
کند و متحرك باشد و راه بدهد به کشتی ها و جلومنافع عمومی
را نکند . مقصود این است حالا اگر آقا کافی نمیدانند
پیشنهاد بفرمائید یعنی به پیشنهاد بنده علاوه بفرمایند که
تمام کشتی ها آزادانه می توانند عبور و مرور کنند این
مانعی ندارد . زیرا کشتی ها در يك وقت معینی عبور و
مرور می کنند و مثل تمام دنیا يك ساعت معلومی دارد
در همان وقت ممکن است جسر را بکشند . بهر حال عبور

و مرور کشتی ها در ساعت معین باید آزاد باشد
نایب رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهادات ..
شیروانی - آقا اجازه بدهید سایر پیشنهادات هم
قرائت شود .

نایب رئیس - ماده الحاقیه است . باید قابل توجه
شود . آقای روحی پیشنهاد کرده اند که بجای میتواند مکلف است
نوشته شود آقای روحی

(همه هم نمایندگان)

روحی - اجازه بفرمائید دو كلمه عرض کنم . زیرا
این كلمه میتواند معنایش این است که ایشان اگر دلشان
بخواهد اینکار را بکنند . صاحب امتیاز يك امتیازی
گرفته و يك استفاده هائی هم قهراً خواهد برد و ما هم
يك تشویقات و تسهیلاتی قائل شده ایم ولی ملاحظه
حال عموم را هم باید بکنیم . این عبارات و کلماتی که
نوشته میشود که مثلاً آقا هر وقت دلشان خواست می
توانند جسر بسازند اینها تعارف است . کسی که امتیازی
گرفته و استفاده میبرد و طالب نفع است . باید يك
کار خیری هم بکند و يك جبری بنا کند و این کار
برای رفاه عموم خیلی خوبست بنا بر این صاحب امتیاز
باید مکلف باشد که این کار را بکند . پس خوب است
ما وقت مجلس را تلف نکنیم و این قبیل تعارفات را هم نکنیم
و صاحب امتیاز را مکلف کنیم که این جسر را درست
کند .

مخبر - اگر خاطر آقایان باشد در دوره چهارم وقتی
که لایحه امتیاز نطق شمال مطرح بود یکی از آقایان پیشنهاد
کرد کپایی مکلف است در هر مرحله چاهی يك مدرسه
درست کند .

در این مورد هم صاحب امتیاز در این جا نشسته
و اگر ما بخواهیم او را مکلف کنیم باید او هم راضی باشد
و الا ممکن است پیشنهاد شود که صاحب امتیاز مکلف است
بخرج خودش کشتی هم راه بیندازد . آن پیشنهادی را
که آقای رفیع کردند (می تواند) و در صورتی که صرفه
صاحب امتیاز اقتضا کند البته خودش این کار را خواهد

کرد ولی اگر بخواهیم او را مکلف کنیم گمان نمی‌کنم عملی باشد و برای صاحب امتیاز مقدور باشد
نایب رئیس - آقای مخبر پیشنهاد آقای رفیع را قبول می‌فرمایند

مخبر -- پیشنهاد کمیسیون را بنده قبول می‌کنم
جمعی از نمایندگان -- همه پیشنهادات را بفرمائید بخوانند

نایب رئیس - اول باید تکلیف این پیشنهاد معلوم شود چون آقای مخبر قبول کردند

آقای روحی پیشنهاد کرده اند می‌تواند مبدل شود به مکلف است . رای می‌گیریم به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای روحی آفایانیکه موافقت قیام فرمایند .

(چند نفری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب نشد . آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد کرده اند نوشته شود بشرطی که مانع از عبور و مرور کشتی‌ها نباشد

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم خاطر آقای روحی را متذکر کنم که این پیشنهادی را که شما کرده اید ایشان از خدا می‌خواهند و مسلماً این را درست میکنند که مردم عبور و مرور نمایند ولی خدا نکند این حرف راست باشد حالا آمدیم سر پیشنهاد خودم همان طوری که آقای رفیع تصدیق کردند که غرضشان از پیشنهاد کردن جسر مستحکم این نبوده که مانع از عبور و مرور مردم و کشتی‌ها باشد و عقیده دارند که کشتی‌ها آزادانه باید آمد و شد کنند چون نظر آقای رفیع این بود و آقای مخبر هم قبول کردند که جسر ساخته شود از این جهت بنده برای توضیح مسئله اضافه کرده ام بشرطی که آن جسر مانع از آزاد بودن کشتی‌ها نباشد

رفیع - بنده هم با همین ترتیب موافقم

نایب رئیس - آقای موقر

موقر - عرض کنم این جبری که ساخته میشود البته برای استفاده اشخاص است که از يك قسمت

رودخانه به قسمت دیگر می‌رود این اشخاصی که عبور و مرور می‌کنند دو قسمتند يك قسمت اشخاصی هستند که برای استفاده از راه آهنی که ساخته می‌شود عبور می‌کنند یعنی می‌خواهند از محرمه بوسیله راه آهن به عبادان بروند البته این قسمت اشخاص باید مجاز و بدون تادیب حقسی از این جسر عبور کنند ولی قسمت دیگری هستند که خیال مسافرت ندارند و بدون جهت و سبب فقط برای تفریح و میل شخصی می‌خواهند روی ده دفعه از این جسر عبور کنند این قسم اشخاص دلیل ندارد مجانی ایاب وذهاب کنند برای اینکه روری چند مرتبه فقط برای تفریح می‌خواهند عبور کنند و يك امر نفعی را نباید مجانی قرار داد و باید حق عبور بدهند و اگر بخواهیم قابل شویم هر کسی که عبور می‌کند مجانی باشد آنوقت همه مردم بیکار روری ده بیست مرتبه می‌خواهند از جسر بروند و بدین آنوقت نوبت به مسافرین راه آهن نمیرسد پس باید برای اشخاصی که خیال مسافرت با راه آهن را دارند مجانی باشد ولی برای اشخاص بیکار و متفرقه غیر مجانی

نایب رئیس - رای می‌گیریم .

بکنفر از نمایندگان - مخالفین باید حرف بزنند

نایب رئیس - مواد الحاقیه و اصلاحاتی که در مورد دوم پیشنهاد میشود فقط پیشنهاد کننده توضیح میدهد و يك نفر از اعضای کمیسیون جواب میدهد حالا کمیسیون قبول کرده است

مدرس - ماده الحاقیه ربطی به پیشنهاد ندارد

نایب رئیس - چون مخبر کمیسیون قبول کرده باید رأی گرفت . آقای شریعت زاده اصلاحی را جمع به ماده الحاقیه پیشنهاد کرده اند . اصلاح ماده الحاقیه قرائت میشود (باین ترتیب خوانده شد)

هرگاه دولت اعطای اجازه ساختمان جسر متحرک در دو ساحل محرمه لازم بداند صاحب امتیاز در صورت تساوی شرایط مقدم خواهد بود .

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده این پیشنهاد را کردم برای این که نظری در این باب داشتم و لازم بود بعرض مجلس برسانم بنظر بنده صاحب امتیاز بدون غرضی عاقلانه نیاید جبری بنا کند . البته يك نظر هائی در کار دارد و کلیه آن نظرها تماس دارد با حقوق ساکنین دو طرف ساحل و همچنین باز تماس دارد با حقوق کسانی که از این جسر عبور و مرور می‌کنند و این مسئله اساساً قابل مطالعه و ملاحظه است و باید صاحب امتیاز برود به وزارت فوائد عامه و توضیحات خودش را بدهد و مطالعات کند اگر دولت صلاح دانست آنوقت با تطبیق کردن این نظریات با مصالح عمومی مملکت و مردم يك امتیاز جدیدی خواهد داد و در واقع این امتیاز جدید ضمیمه همین امتیاز خواهد بود . از این جهت بنده این پیشنهاد را عرض کردم که هم رضایت خاطر صاحب امتیاز بعمل آید و هم اگر نظریاتی دارند و با وزارت فوائد عامه قبلاً حل کنند پس از توافق اگر دو طرفی پیدا شد در صورت

تساوی شرایط البته ایشان مقدم هستند
مخبر - قبل از اینکه این ماده الحاقیه را پیشنهاد بفرمایند بنده با آقای معاون وزارت فوائد عامه مذاکره کردم و نظریه ایشان را خواستم که آیا چنین ماده الحاقیه را قبول می‌کنند یا خیر ، ایشان گفتند شما قبول کنید ما هم يك کاری می‌کنیم ولی فعلاً عدول کردند از این جهت استدعا می‌کنم این ماده به کمیسیون ارجاع شود تا در کمیسیون مطالعات لازمه شود

نایب رئیس - ماده آخر هم می‌ماند برای بعد عجبالتاً اگر آقایان اجازه می‌فرمایند جلسه را ختم می‌کنیم (جمعی از نمایندگان -- صحیح است) لایحه ایست از طرف اداره مباشرت برای استخدام يك نفر متخصص کاغذ سازی پیشنهاد شده و با اداره محاسبات فرستاده میشود خواهش میکنم اداره محاسبات و کمیسیون های مربوطه در این امر تسریع و زودتر اقدام فرمایند (جلسه مقارن ظهر ختم شد)